

309

Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

ul. Mickiewicza 2/4

87-100 Toruń

INWENTARZ

Zespołu (zbioru) akt **Zakład Historii Polski i Powszechnej
XIX-XX wieku**

z lat **1961 - 1980**

Nr zespołu

171

WSTĘP DO INWENTARZA

I DZIEJE TWÓRCY

Katedra Historii Polski i Powszechnej XIX i XX wieku powstała 1 września 1957 roku na mocy zarządzenia Zespołowej Katedry Historii Powszechnej i Zespołu Katedr Historycznych, na Wydziale Humanistycznym w Instytucie Historii i Archiwistyki UMK¹. Funkcję kierownika katedry oraz późniejszego zakładu w latach 1957-1976 pełnił prof. Witold Łukaszewicz. Od 1976 roku rolę tę przejął prof. Karol Grünberg.

Katedra podczas swojej działalności przechodziła kilka reorganizacji strukturalnych. W roku akademickim 1969/1970 doszło do likwidacji katedr, a na ich miejsce powołano zakłady dydaktyczne. Tym samym katedrę przemianowano na Zakład Historii Polski i Powszechnej XIX-XX wieku. Prace badawcze katedry, a potem zakładu oscylowały wokół: dziejów nuncjatury w Polsce, głównie stosunków polsko-watykańskich, polskiego ruchu narodowo i społeczno-wyzwoleńczego w I połowie XIX wieku, z uwzględnieniem Wielkiej Emigracji, ruchu robotniczego w regionie wielkopolskim i pomorskim, a także w Prusach Wschodnich, stosunków polsko-niemieckich w XX wieku, polityki eksterminacyjnej okupanta hitlerowskiego na Pomorzu Gdańskim, dziejami Polski Ludowej ze szczególnym uwzględnieniem regionu bydgoskiego².

Pracownicy zakładu poza zajęciami dla studentów historii, prowadzili wykłady, ćwiczenia i seminaria dla studentów innych kierunków (m.in.: filologii polskiej i germańskiej, bibliotekoznawstwa oraz sztuk pięknych)³. 1 października 1986 roku z Zakładu Historii Polski i Powszechnej XIX i XX wieku wyodrębniono Zakład Historii Polski i Powszechnej 1919-1944/45. Kierownikiem nowego Zakładu do 2005 roku był prof. Mieczysław Wojciechowski. Jego obowiązki przejęła następnie prof. Zofia Waszkiewicz⁴.

Obecnie w ramach Instytutu Historii i Archiwistyki UMK działa Zakład Historii XIX wieku pod kierownictwem prof. Magdaleny Niedzielskiej oraz Zakład Historii XX wieku, którym do 30 września 2015 roku kierował prof. Ryszard Sudziński⁵.

---

¹ *Uniwersytet Mikołaja Kopernika 1956-1965*, pod red. R. Galona, Toruń 1965, s. 30.

² Tamże, s. 30-31.

³ Tamże, s. 99.

⁴ *Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dzieje zakładów i główne kierunki badań*, pod red. J. Kłaczkowa, Toruń 2011, s. 151.

⁵ http://www.historia.umk.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=70&Itemid=70, (dostęp: 15.06.2015); http://www.historia.umk.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=67&Itemid=67, (dostęp: 15.06.2015). Obecnie kierownikiem zakładu jest prof. Jarosław Kłaczkow (http://www.historia.umk.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=67&Itemid=67, dostęp 15.10.2015).

II. DZIEJE ZESPOŁU

Dokumentacja pochodząca z Zakładu Historii Polski i Powszechnej XIX-XX wieku została przekazana do Archiwum UMK w lipcu 1980 roku przez prof. Karola Grünberga. Spis zdawczo-odbiorczy obejmował 61 pozycji. Książki, które także wchodziły w skład dokumentacji zostały przekazane do Biblioteki Uniwersyteckiej UMK w maju 2013 roku, a część akt przeznaczono na brakowanie (27 maja 2013)⁶. Po wykonaniu tych czynności w Archiwum pozostało pięć jednostek. Podczas porządkowania wstępnego udało się wyodrębnić materiały, które utworzyły dodatkową teczkę.

III. CHARAKTERYSTYKA ARCHIWALNA I ZAWARTOŚĆ ZESPOŁU

Dokumentacja znajdująca się w Archiwum UMK pochodzi z Zakładu Historii Polski i Powszechnej XIX-XX wieku. Granice chronologiczne zespołu to lata 1961-1980. Zespół po uporządkowaniu podzielono na sześć teczek:

1. Konspekty rozpraw doktorskich i habilitacyjnych,
2. Wykaz tematów prac magisterskich. Rok akademicki 1961/62,
3. Konspekty prac magisterskich,
4. Plany działalności naukowo-badawczej pracowników Zakładu Historii Polski i Powszechnej XIX-XX wieku na lata 1976-1980,
5. Materiały na sesję naukową w Warszawie 26-28 kwietnia 1970 [konferencja: „Stan badań nad okupacją i zbrodniami hitlerowskimi w Polsce”],
6. Referaty w języku niemieckim po profesorze Witoldzie Łukaszewiczu.

Dokumentacja występuje w postaci akt luźnych i zszytych. Przeważa format dokumentów A4, ale znajdują się także inne formaty, np. A3, A6. W zespole występuje tylko dokumentacja aktowa. Powstałe jednostki zawierają maszynopisy, rękopisy i druki. Stan materiałów można ocenić jako bardzo dobry. Akta napisane są w języku polskim. Wyjątek stanowią referaty po profesorze Witoldzie Łukaszewiczu wpisane w języku niemieckim. Najwięcej zachowało się jednostek dotyczących konspektów rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Po uporządkowaniu zespół spaginowano i wprowadzono opracowane jednostki do bazy IZA. Nie dokonano zmikrofilmowania i zdigitalizowania.

---

⁶ Patrz: załącznik do inwentarza.

IV. ANALIZA METOD OPRACOWANIA

Pracę nad zespołem rozpoczęto od zapoznania się z materiałami znajdującymi się w teczkach. W zespole pozostawiono nadany układ, jedynie materiały dotyczące tematów prac magisterskich na rok akademicki 1961/1962 zostały wyłączone i utworzono z nich kolejną jednostkę. Konspekty rozpraw doktorskich i habilitacyjnych zostały ułożone w układzie alfabetycznym według autora pracy.

**Zespół opracowała studentka: Julia Drzewiecka
pod kierunkiem Weroniki Krajniak**

Inwentarz skarbowy zespołu nr : 171

Sygn.	Tytuł	Daty	Rodzaj dok.	Liczba s/k
1	Konspekty rozpraw doktorskich i habilitacyjnych	1964-1965	dokumentacja aktowa	k. 324
2	Wykaz tematów prac magisterskich	1961-1962	dokumentacja aktowa	k. 22
3	Konspekty prac magisterskich	1965-1966	dokumentacja aktowa	k. 206
4	Plany działalności naukowo-badawczej pracowników Zakładu Historii Powszechnej i Polski XIX - XX wieku	1976-1980	dokumentacja aktowa	k. 27
5	Materiały na sesję naukową w Warszawie 26-28.04.1970 r. [Konferencja: "Stan badań na okupacją i zbrodniami hitlerowskimi w Polsce"]	1970-1970	dokumentacja aktowa	k. 84
6	Referaty w języku niemieckim po profesorze Witoldzie Łukaszewiczu	1964-1965	dokumentacja aktowa	k. 269

Ogólna liczba pozycji: 6

w tym z podziałem na rodzaj dokumentacji:

dokumentacja aktowa : 6

**Inwentarz zatwierdzony na posiedzeniu
Komisji Metodycznej**

w dniu .....

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis przewodniczącego Komisji)

.....
(podpis sporządzającego inwentarz)

Inwentarz książkowy zespołu nr : 171

Tytuł\Treść: Konspekty rozpraw doktorskich i habilitacyjnych

Sygnatura: 1 **Daty:** 1964-1965

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; A4 k. 324

Sygnatury dawne: **Znak teczki:**

Uwagi:

Tytuł\Treść: Wykaz tematów prac magisterskich

Sygnatura: 2 **Daty:** 1961-1962

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis, rękopis; pol.; A4, A3 k. 22

Sygnatury dawne: **Znak teczki:**

Uwagi:

Tytuł\Treść: Konspekty prac magisterskich

Sygnatura: 3 **Daty:** 1965-1966

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis, rękopis; pol.; A4 k. 206

Sygnatury dawne: **Znak teczki:**

Uwagi:

Tytuł\Treść: Plany działalności naukowo-badawczej pracowników Zakładu Historii Powszechnej i Polski XIX-XX wieku

Sygnatura: 4 **Daty:** 1976-1980

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis, rękopis; pol.; A4, A3 k. 27

Sygnatury dawne: **Znak teczki:**

Uwagi:

Tytuł\Treść: Materiały na sesję naukową w Warszawie 26-28.04.1970 r. [Konferencja: "Stan badań na okupację i zbrodniami hitlerowskimi w Polsce"].

Sygnatura: 5 **Daty:** 1970-1970

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; A4 k. 84

Sygnatury dawne: **Znak teczki:**

Uwagi:

Tytuł\Treść: Referaty w języku niemieckim po profesorze Witoldzie Łukaszewiczu

Sygnatura: 6 **Daty:** 1964-1965

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; A4 k. 269

Sygnatury dawne: **Znak teczki:**

Uwagi:

**Inwentarz zatwierdzony na posiedzeniu
Komisji Metodycznej**

w dniu .....

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis przewodniczącego Komisji)

.....
(podpis sporządzającego inwentarz)

Indeks przedmiotowy zespołu nr : 171

Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich	5	67
plan studiów	4	16, 17, 19–21
referat	6	passim
stan badań nad okupacją	5	passim
Studium Zaoczne Historii UMK	3	22

Indeks osobowy zespołu nr : 171

Belczowski Wit	3	18
Bienaszewski Józef	3	22
Błażejowski Tadeusz	2	1
Bojar-Fijałkowski Gracjan	5	1
Cichocka Eryka	2	2
Ciechanowski K.	1	1
Ciećwilcz Mieczysław	2	2
Danielewicz Jerzy	4	2, 4
Dąbrowski Jan	2	1
Długokęcki Wiesław	2	2
	3	27
Dreżewski Ryszard	3	33
Elwert Krystian	3	38
Fuks R.	1	3
Gasiuk Weronika	2	1
Gierszewski Marian	3	46
Gomolec Ludwik	5	7
Guldon Roman	3	51
Haufa Henryk	3	54
Hnat Romana	2	1
Jastrzębski Włodzimierz	5	15
Jędraszek Bożena	3	61
Jędrzejewski Hieronim	1	40
Jędrzejko Marian	1	53
Jonca Karol	5	71
Kaliska Jadwiga	3	67
Kaplan Bronisław	1	70
Kewitz Leon	1	78
Kozłowska M.	3	74

Kuczborski Stanisław	3	86
Kuras Zbigniew	2	1
	3	88
Kwiatkowski Zygmunt	1	91
Leszczyński Kazimierz	5	24
Lewandowska Elżbieta	2	2
	3	92
Lewandowski [Władysław]	4	5
Lewandowski Władysław	1	124
Łukaszewicz Witold	6	1
Marczyński Teodor	2	1
	3	94
Markiewicz Jan	2	1
	3	97
Mazur Stanisław	3	91
Milik Stefan	1	184
Mrozowska Elżbieta	2	2
	3	102
Myśliborski	1	203
Panasewicz Józef	5	30
Parys Izabella	3	106
Pawlak Tadeusz	1	206
Pełnikowski Jerzy	2	2
	3	108
Perlińska A.	1	212
Petryk Halina	2	2
	3	111
Przybyszewski Kazimierz	1	221
Rakowski Ryszard	3	113
Serafin Stefan	3	117

Skomorowska Anna	2	1
Sławińska Janina	1	239
Steyer Donald	2	3
Stępkowski Tadeusz	3	112
Szmanowska Paulina	3	125
Szostakowski Stanisław	1	254
Szumer E.	3	131
Szych Lucjan	3	141
Tokarz Zofia	5	42
Tomasz Jerzy	3	145
Tomczak Edward	1	259
Wasielewski Andrzej	2	2
	3	147
Wiczyński Konrad	3	150
Wojciechowski Mieczysław	1	289
Wołoszyk Elżbieta	3	158
Wójcik Józef	3	164
Wróblewska Elwira	1	303
Wrzecinkowski Janasz	3	167
Wrześniński Wojciech	1	296
Zdunek Anna	2	2
	3	170
Zembrzuski Henryk	3	172
Zientarski Andrzej	5	60

Indeks geograficzny zespołu nr : 171

Aleksandrów Kujawski	1	296
Białystok	1	240
Bydgoszcz	1	78
Gdańsk	1	184
Krajenka	1	40
Łódź	3	61
Olsztyn	3	1
Ostróda	1	254
Rzeszów	5	67
Toruń	1	91
	2	13, 17
	3	18
Warszawa	1	3
	2	17
	5	24